

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN OKUL
MÜDÜRLERİNİN ÖĞRETİM LİDERLİĞİ
DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN ALGILARI
(DENİZLİ İLİ MERKEZEFENDİ İLÇE ÖRNEĞİ)**

SEVGİ BALIN

Denizli-2020

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLERİNİN
ÖĞRETİM LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN ALGILARI
(DENİZLİ İLİ MERKEZEFENDİ İLÇE ÖRNEĞİ)**

Sevgi BALIN

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve bu araştırmam sürecinde kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana rehberlik edip yol gösteren, araştırmamın her aşamasında yapıcı eleştiri ve önerileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve yardımlarını esirgemeyen, değerli hocam- danışmanım sayın Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN'e sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Bu süreçte bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, eğitim yönetimi alanında yetişmemde önemli katkılar sağlayan, derslerime giren bütün hocalarıma yürekten teşekkür ederim.

Tüm çalışmalarım boyunca her türlü destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan ve gerekli sabrı gösteren, varlıkları ile her zaman bana güç veren

Sevgili eşim Metin Balın'a,

Sevgili kızım Zeynep'e,

Sevgili oğlum Emre'ye

Tüm kalbimle teşekkür eder sevgilerimi sunarım.

Sevgi BALIN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan yerlerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Sevgi BALIN

ÖZET

ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLERİNİN ÖĞRETİM LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN ALGILARI (DENİZLİ İLİ MERKEZEFENDİ İLÇE ÖRNEĞİ)

BALIN, Sevgi

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Mayıs 2020, 63 sayfa

Bu araştırmada, Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ve bu algılarının bazı değişkenlerle arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2019–2020 eğitim-öğretim yılı Denizli ili Merkezefendi ilçesinde anaokullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. “Rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen 113 öğretmene ulaşılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; “Kişisel Bilgiler”, “Öğretimsel Liderlik Envanteri” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,983 olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 84,1’inin kadın; % 15,9’unun kadın olduğu, öğretmenlerin % 54,98’unun 31-40 yaş aralığında olduğu ve bunu % 23,9 ile 41-50 yaş aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı yaş aralığının ise % 1,8 ile 61 yaş ve üzerindeki olanların olduğu, büyük kısmının % 77,0’sinin lisans mezunu olduğu ve % 21,2’sinin Lisansüstü düzey mezunu olduğu görülürken en az katılımcının % 1,8 oranıyla önlisans mezunu olduğu, % 31,9’unun 11-15 yıl aralığında olduğu ve bunu % 29,2 ile 16-20 yıl aralığında kıdemi olanların izlediği görülürken en az katılımcı kıdem aralığının ise % 2,7 ile 31 yıl ve üzeri kıdemi olanların oluşturduğu, % 44,2’sinin 201-300 öğrencili okullarda görev yapanlardan oluştuğu ve bunu % 23,0 ile 301 öğrenciden fazla okullarda çalışanların izlediği görülürken en az katılımcının ise % 15,0 ile 100’den az öğrencili okullarda çalışanlardan oluştuğu, % 63,7’sinin “orta” düzey yanıtını verdiği görülürken

bunu % 20,4'ünün "üst" düzey yanıtını verdiği ve % 15,9'unun da "alt" düzey yanıtını verdikleri görülmüştür.

Yapılan inceleme ve analiz sonucunda anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin "Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak" önermesine "Tümüyle Katılıyorum" düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, "Sınıflarda örnek dersler vermek." önermesine ise "Fikrim Yok" düzeyinde en düşük düzeyde katılım gösterdikleri görülmüştür. Genel ortalamanın "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmüştür. Buradan hareketle okulöncesi öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını tamamen katılıyorum düzeyinde gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği alt boyutlarına bakıldığında "Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutu"na ilişkin katılımlarının "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde, "Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutu"na ilişkin katılımlarının "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde, "İletişim Becerileri" Alt Boyutu'na ilişkin katılımlarının "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde, "Öğretimi Denetleme Alt Boyutu"na ilişkin katılımlarının "Katılma Eğilimindeyim" düzeyinde, "Amaç Tanımlama Alt Boyutu"na ilişkin katılımlarının "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde ve "Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutu"na ilişkin katılımlarının "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmüştür. Genel ortalama bakıldığında ise "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu verilerde hareketle Anaokullarında çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları göstermelerine ilişkin alt boyutlardan katılımlarının "Öğretimi Denetleme Alt Boyutu" hariç "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde ve en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarını denetleme boyutu hariç tam anlamıyla gösterdikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile yaş, eğitim düzeyi, kıdem ve öğrenci sayısı değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamaz iken cinsiyet ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısına göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Öğretim liderliği, öğretmen, anaokulları

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI -----	iii
TEŞEKKÜR -----	iv
ETİK BEYANNAMESİ -----	v
ÖZET -----	vi
İÇİNDEKİLER -----	viii
TABLolar LİSTESİ -----	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ -----	1
1.1. Problem Durumu -----	2
1.1.1. Problem Cümlesi ve Alt Problemler -----	2
1.2. Araştırmanın Amacı -----	3
1.3. Araştırmanın Önemi-----	3
1.4. Sayıtlar -----	4
1.5. Sınırlılıklar -----	4
1.6. Tanımlar -----	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR -----	6
2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE -----	6
2.1.1. Öğretim Liderliği -----	6
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR-----	8
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM -----	11
3.1. Araştırmanın Modeli -----	11
3.2. Evren ve Örneklem -----	11
3.3. Veri Toplama Aracı -----	13
3.4. Verilerin Analizi -----	14

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM	-----	16
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	-----	16
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	16
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	23
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	34
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER	-----	39
5.1. Tartışma ve Sonuç	-----	39
5.2. Öneriler	-----	41
KAYNAKÇA	-----	43
EKLER	-----	46
ÖZGEÇMİŞ	-----	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.2.1. <i>Katılımcılara Ait Betimsel Analiz</i>	12
Tablo 4.1.1.1. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Alguları Analizi</i>	17
Tablo 4.1.2.1. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	24
Tablo 4.1.2.2. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	26
Tablo 4.1.2.3. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği İletişim Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	29
Tablo 4.1.2.4. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimi Denetleme Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	30
Tablo 4.1.2.5. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Amaç Tanımlama Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	31
Tablo 4.1.2.6. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutuna İlişkin Alguları Analizi</i>	32
Tablo 4.1.2.7. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Alt Boyutunlarına İlişkin Alguları Analizi</i>	33
Tablo 4.1.3.1. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi</i>	35
Tablo 4.1.3.2. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Yaşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	35
Tablo 4.1.3.3. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Eğitim Düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	36
Tablo 4.1.3.4. <i>Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Kıdeme Göre</i>	

<i>Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	36
<i>Tablo 4.1.3.5. Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Okulundaki Öğrenci Sayısına Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	37
<i>Tablo 4.1.3.6. Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Yapısına Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	37

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Eğitim ile ilgili pek çok tanım olmakla birlikte kısa ve yalın olarak bireyin davranışlarında istemli ve planlı değişikliklerin oluşma süreci (Ertürk, 1997) olarak ifade edilebilir. Mustafa Kemal'e göre eğitim "en önemli, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Çünkü eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da bir milleti esarete ve sefaletle terk eder" (Aytaç, 1984, s.10). Eğitim bireylerin, toplumun ve nihayet devletlerin geleceği için çok önemli bir işleve sahiptir. Bu işlev her geçen gün farklılaşmakta ve değişmektedir.

Eğitim sisteminin fiziki olanaklarının daha çok bariz olduğu okulların toplumun gelişme ve ilerlemesindeki rolü yüksektir. Bundan dolayı "hammaddesi insan olan okulların iyi yönetilmesi" gerekmektedir (Bursalıoğlu, 2004). Yönetim; örgütler ve insanların bulunduğu her yerde kaçınılmaz olarak var olmaktadır. İnsan kaynağı ile birlikte diğer kaynakların örgütlenerek hedefe yönlendirilmesi için mutlaka yönetime ihtiyaç duyulmaktadır (İrban, 2004).

Eğitim öğretim hizmetlerinin verildiği yer okullardır. Okulların yönetimi diğer örgütlerden farklıdır. Çünkü okulların ve eğitim faaliyetlerinin ilk ve hammaddesi insandır. Yapılan hatanın telafisi çok zor hatta imkansızdır. Bundan dolayı okul müdürlerinin işi oldukça zordur. Hata yapmadan günün koşulları ve geleceğin inşası perspektifiyle hareket etmelidir. Bu okular okul müdürleri tarafından ilgili mevzuata uygun olarak yönetilir ve müfredata uygun iş ve işlemler yürütülür. Bu iş, işlemler ve yönetim işlerinin yanında okul müdürlerinin denetim işleri de bulunmaktadır. Okulun yönetimi ve müfredatın uygulanması sürecinde astları olan öğretmenlerin niteliği, mesleki ve pedagojik yetkinliği ile diğer paydaşlarla iletişim ve etkileşimi okul ve eğitimin kalitesi için önemli olduğu kadar öğretmenin kendisi, öğrenciler ve veliler için de çok önemlidir. Bu nedenle işin yapısı eğitim öğretim işleri olması nedeniyle ve okul müdürlerinin de aslının öğretmen olmasından hareketle öğretmenlerin eğitilmesi sürecinde uyguladıkları öğretim liderliği davranışları göstermeleri büyük önem arz etmektedir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim-öğretimde hedeflere ulaşabilmesi için ehliyet sahibi yöneticiler, nitelikli öğretmen, veli ve öğrenci kitlesi katılımcı anlayışla yönetici ve öğretmenlerin görevin gerektirdiği nitelik ve şartlara uygun olması gerekmektedir. Özellikle velilerin bilinçli ve destekleyici tavır ve davranışlar içinde olması, süreç içinde teknolojinin bilinçli ve etkin eğitime entegre edilmesi, iş görenlerin aidiyet ve doyumlarının yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Okullarda çalışan okul müdürleri, müdür yardımcıları, öğretmen ve diğer yardımcı çalışanlar eğitim işgörenleridir. “Eğitim örgütlerinin; örgütsel, yönetsel ve eğitsel amaçlarını eğitim işgörenleri; bilgi, beceri ve tutumlarını kullanarak gerçekleştirirler” (Başaran, 1993). Okul yöneticilerinin, lider olmaları ve sınırlarının ötesini görerek öğretimsel liderlik rolleri üstlenerek öğrenmeye odaklanmaları gerekmektedir (Özdemir ve Sezgin, 2002).

Öğretmenlerin bilgi ve becerileriyle öğretim liderliği görevlerini yapmaları büyük önem arz etmektedir. Öğretmenin artık klasik öğretmenlik rolünün dışında hareket etmesi eğitim öğretimde liderlik etmesi, görevinde başarılı olmasında kilit öneme sahiptir. Öğretimsel liderlik rolünü benimseyip özdeşleşerek hem derslerinde hem okul ve sosyal hayatında bu rolü sergileyen öğretmenlerin emsallerine göre daha başarılı olacakları ortadadır. Bu nedenle öğretim liderliği eğitim örgütleri kadar öğrenci, veli ve öğretmenlerin kendileri için de önemlidir. Bu çalışmada çok yanlış olmakla birlikte daha çok bakıcılık rolü ile anılmak istenen anaokulu öğretmenlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları araştırılarak sonuçlar ortaya konacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Bu sorundan yola çıkarak, bu çalışmada;

“Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları nedir” sorusu araştırmanın problemini oluşturmuştur.

Alt problemler aşağıda verilmiştir.

1. “Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları nedir?”

2. “Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği alt boyutlarına ilişkin algıları nedir?”
3. “Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Eğitim düzeyi, d) Kıdem, e) Okulundaki öğrenci sayısı f) Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Denizli ili Merkezefendi ilçesinde Anaokullarında çalışmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına dair algıları ve bu algıların kişisel özelliklere göre değişip-değişmediği test edilmesi bu alandaki tartışmaların bilimsel düzlemde incelenmesine katkı sunmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul yöneticileri çağının ihtiyaçlarını dikkate alarak sürekli yeniliklere açık olmalı, yeni bir misyon, vizyon ve liderlik davranışlarını sergilemelidir. Okul müdürü/lideri değişimleri dikkate alarak vizyon oluşturmalı, öğrenen bir toplum modeliyle geleceğin bilgi toplumunu inşa etme görevini ifa etmelidir. Bunu okullar boyutunda gerçekleştirebilecek olan lider ancak ve ancak “okullara özgü davranış boyutlarıyla “*Öğretim Lideri*”dir” (Arın, 2006).

Öğretim liderliği kavram olarak 1970’li yılların sonundan beridir Batılı ülkelerde başarılı veya etkili okullarla ilgili çalışmalarda gündeme gelmiştir. Başarılı ve etkili okullar olarak nitelenen okullarla ilgili araştırmalarda liderliğin önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmış ve bu okulların yöneticilerinin liderlik özelliklerini tespit etmek için araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda daha çok “öğretim liderliği” ifadesinin tercih edildiği görülmektedir (Şişman, 2016, s.376).

Öğretim lideri; okulun amaçlarını gerçekleştirme amacıyla çalışanlar ile öğrencileri eşgüdümleyerek motive eder ve etkili bir okul yaratır (İnandı ve Özkan, 2006).

Okullar açısından bakıldığında öğretim liderliği diğer liderliklerden farklıdır. Öğretim liderliği okulda öğrenme-öğretme süreçlerini yakından izleyerek okuldaki “öğretmen, öğrenci, öğretim programı, öğrenme ve öğretme süreçleri” üzerine yoğunlaşmayı gerektirmektedir (Gümüşeli, 2001). Okulların kendisinden beklenen eğitim

öğretimi hizmetini nitelikli ve kaliteli yapabilmesi için okul yöneticilerinin öncelikle “öğretim lideri” rolünü üstlenmeleri ve bu rolün gereklerini yerine getirmeleri önemlidir.

20 yıldan daha uzun süredir okulların öğretimsel gelişiminde okul yöneticilerinin rolü birçok araştırmanın konusu olmuştur. Bu yeni öğretim liderliği anlayışı okul yöneticilerinin geneli tarafından olumlu karşılanmışlardır. Çünkü öğretim liderliği okulun temel görevi addedilerek akademik etkinliklere yöneticilerin direkt etkin olmasını gerektirmektedir (Saygınar, 2007). Araştırmalar okullarda öğretimsel liderliğe olan ihtiyacı kanıtlar niteliktedir. İlimizde akademik başarının yüksek olması ve eğitime öğretime ayrılan payın yüksek olması bu araştırma konusunun seçilmesinde etkili olmuştur.

Bu çalışma Denizli ili Merkezefendi ilçesinde anaokullarında çalışan okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin öğretmen algılarının tespit edilmesi açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Çalışmada sayıtlar aşağıda verilmiştir.

- Katılımcı öğretmenler ölçme aracındaki soruları özveriyle yanıtlamışlardır.
- Katılımcı öğretmenlerin öğretim liderliği hakkında bilgi sahibidirler.

1.5. Sınırlılıklar

- 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde anaokullarında çalışmakta olan okulöncesi öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.
- Konu, alan yazın taraması, ölçme aracı ve katılımcıların yanıtlarıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” (TDK).

Öğretim: “Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi” (TDK).

Öğretmen: “Öğretmenlik ise bir meslek olarak, devletin eğitim ve öğretim ile ilgili görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği” olarak tanımlanmaktadır (Saracaloğlu, 2009).

Okul müdürü: “Öğrenmelerin oluşması amacıyla gerekli kaynakları sağlayan, ortamı hazırlayarak öğrenmeye liderlik eden kişi”dir (Şişman, 2004).

Öğretim Liderliği: “Okul müdürü, öğretmen ve denetçilerin, okulla ilgili kişileri ve durumları etkilemek için kullanmış oldukları güç ve davranışlar”dır (Yılmaz, 2007).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ AARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde alan yazın da yer alan; “Öğretim Liderliği ve İlgili Çalışmalar” başlıkları altında ortaya konulmuş ve bu alanda yapılmış çalışmalardan bazılarına yer verilmiştir.

2.1.1. Öğretim Liderliği

Okul müdürlerinin liderlik stillerinin incelenmesi sonucunda okul müdürlerin önceden “bürokratik idareci” olarak görülürken daha sonraları “İnsani duyguları dikkate alan” kolaylaştırıcı yönetici olma ve nihayet “Öğretimsel lider” olma şeklinde bir sürecin izlendiği görülmüştür (Akgün, 2001).

Öğretimsel liderliğin pek çok boyutu bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde belirlenmiştir;

1. “Okul misyonunu tanımlama,
2. Kaynak ve mesleki gelişimi sağlama,
3. Öğretim kaynağı ve öğretimi yönetme,
4. İletişim sağlama,
5. Görünür olma,
6. Olumlu okul iklimi oluşturma” (Hallinger, 1985; Gümüşeli, 1996; Taş, 2000; Çelik, 2003) şeklinde ifade edilebilir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte değişen koşullar ve ihtiyaçlar okulların yapı ve işleyişinin de değişmesine neden olmuştur. Okulları yalnızca bürokratik işlemleri yapan, sorunları erteleyen, kararların üst yönetimce alındığı, astların sürekli kontrol edildiği bir anlayışla yönetmek mümkün görünmemektedir. Okul yöneticilerinin “öğretimsel lider” özellikleriyle donatılması ve öğretimsel liderlik davranışlarını göstermeleri için ihtiyaç duyulan şartların sağlanması gerekmektedir (Aksoy, 2006).

Öğretim lideri olarak okul yöneticilerinin yönetici, öğretmen ve okul açısından faydaları oldukça fazladır. Bu faydaları Stimson aşağıda sıralamıştır (Taş, 2000):

Yöneticiye faydaları:

- Kendi yönetim yetkinliklerini arttırabilir,
- Personele görev paylaşımı yaparken personelin yapacağından emin olur,
- Başarıları artan ve üretken bir okulda çalışır,
- Başkalarının eksiklerini tamamlamaktan kurtularak kendini geliştirmeye fırsat yaratabilir.

Öğretmene yararları:

- İşlerini yaparken daha özgür davranırlar ve sorumluluk alırlar,
- Görevlerini yaparken fazla ilgilidirler,
- Becerilerini sürekli geliştirirler,
- Öğretmenlerde aidiyet duygusu yükselir,
- İlaveten verilen görevleri ve zor işleri yapmaya istekli olurlar.

Okula yararları:

- Gönüllü ve gelişmelere açık çalışanlara ve yöneticilere sahip olurlar.

Öğretimsel liderliğin temeli öğretimin geliştirilmesi esasına dayanmaktadır. Bu liderlik tarzında okul çevresi öğretime uygun şekilde düzenlenir. Ayrıca öğretimsel liderlik “okul yöneticisine öğretmenin öğretimsel davranışına müdahale etme ve yönlendirme gücü vermektedir” (Yılmaz, 2007). Okul yöneticilerinin aynı zamanda eğitim öğretim lideri olması ve böyle yetiştirilmeleri gerektiği daha çok dillendirilmektedir. Bu durum “okul müdürü” veya “okul yöneticisi” tabirinin yerine daha çok “okul lideri, eğitim lideri, öğretim lideri, program lideri” terimleri tercih edilmektedir (Şişman, 2004).

Etkili öğretimsel liderlerin özellikleriyle ilgili çalışmalarında Danley ve Burch, etkili öğretimsel liderin özelliklerini aşağıdaki gibi belirlemişlerdir (Akt: Tanrıögen, 1988).

Etkili öğretimsel liderin kişisel özellik ve becerileri:

1. Arkadaşlarına statü farkıyla yaklaşmadan ve astlarına arkadaş gibi yaklaşır.
2. Kendi görüşlerini astlarına iletebilirler.
3. Kendilerine kolayca ulaşılabilir.
4. Öğretmenleri dinler ve onların fikirlerinden yararlanırlar.
5. Öğretmenlerden beklentileri gerçekçi ve esnekler.
6. Açık tartışmaları destekler ve kabul ederler.

7. Mizah duygusu iyidir ve arkadaşça davranırlar.
8. “Doğruluk, dürüstlük ve güvenilirlik” erdemlerine sahiptir.
9. Astları ve iş arkadaşlarına anlayışla davranır.
10. Kabul edilmeyen görüşlere kabul edilmeme gerekçelerini söylerler.

Öğretimsel liderin yönetim özellikleri ve becerileri;

1. Sorumluluğu eşit pay ederler.
2. Öğretmenlerle direkt etkileşim için toplantı tertip ederler.
3. Doğru kararlar alabilme amacıyla devamlı bilgi toplarlar.
4. Öğretmenlerin bilgi sahibi olmalarına dikkat ederler.
5. Kararlarına öğretmenleri dâhil ederler.
6. Emir ve talimatlarda tutarlıdır.
7. Öğretmenlerin devamını arttırmak amacıyla ders programlarını iyi yaparlar.
8. Personele karşı tarafsız ve eşit davranırlar.
9. Soruları cevaplar, sorunlar çözmeye çalışır, tartışmaları yakından takip ederler.

Öğretimsel liderlere ilişkin meslekî özellik ve beceriler;

1. Sınıfları düzenli olarak ziyaret ederler.
2. Öğretim yöntemleriyle ilgili öğretmenleri serbest bırakırlar.
3. Toplumsal olayları yakından izlerler ve entelektüeldirler.
4. Öğretmenlere mesleki ve kişisel gelişimleri için hizmet içi eğitim imkânları yaratırlar.
5. Kişisel gelişimleri ve potansiyellerini geliştirmeleri için öğretmenleri desteklerler.
6. Olumlu pekiştiriciler ve yapıcı eleştirilerle yönetirler.
7. Öğretim ve öğrencilerle ilgili öğretmenlere yardımcı olurlar.
8. Yeni fikirleri denemeye çalışanları isteklendirirler.
9. Mesleki etik ilke ve kurallara uyarlar.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Gelişmiş ülkelerde öğretim liderliği konusunda birçok araştırmanın yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmalarda okul müdürlerinin öğretim lideri olarak yetiştirildiği ve okul yöneticilerinin liderlik profillerinin önemini koruduğu görülmektedir. Türkiye’de ise, okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını belirleyici çalışmaların daha az olduğu görülmektedir. Bu durum öğretim liderliği alanında boşluk oluşmasına neden olmaktadır.

Eğitim örgütlerinin liderlik ihtiyacı işletme alanından geliştirilen modellerle karşılanamayacağından dolayı öğretim liderliğinin geliştirilmesi gerekmektedir (Yüce. 2010, s.12).

Aksoy & Işık (2008) “İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini” adlı çalışmalarında okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları gösterme seviyelerinin düşük olmadığı, “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi ile öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi boyutlarındaki öğretimsel liderlik rollerini gerçekleştirme düzeylerinin kıdeme ve bransa göre farklılık gösterdiği, öğretimsel liderliğin tüm boyutlarında hizmet içi eğitime katılanlarla ile katılmayanlar arasında anlamlı farkların bulunduğu belirlenmiştir. Okul büyüklüğü ile öğretimsel liderlik davranışları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır”.

Serin & Buluç (2012). “İlköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki” adlı araştırmalarında öğretim liderliğini okul müdürlerinin çoğu zaman yaptıkları, öğretmenlerin okullarına bağlılık seviyelerinin üst düzey olduğu ve “öğretim liderliği ile örgütsel bağlılık arasında pozitif, orta düzeyde ve anlamlı ilişkinin bulunduğu” görülmüştür.

Ünal & Çelik (2013). “Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Davranışı İle Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarının Analizi” adlı çalışmalarında okul müdürlerinin yüksek seviyede öğretim liderliği davranışlarını sergilediği ve öğretmenlerin de yüksek seviyede örgütsel vatandaşlık davranışlarını sergilediği görülmüştür. “Okul müdürlerinin sergiledikleri öğretim liderliği davranışının öğretmenlerin sergilediği örgütsel vatandaşlık davranışı üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu” görülmüştür.

Tatlıoğlu ve Okyay (2012) “Özel Eğitim Okul Müdürlerinin ve Öğretmenlerin Öğretim Liderliği Rollerini (Gaziantep Örneği)” adlı araştırmalarında özel eğitim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik rollerine yönelik öğretmenlerin görüşlerinin “okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşımı” boyutundaki sonuçlar “çoğu zaman” ; “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” aşamasında ise “çoğu zaman”; “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirmesi” boyutunda ise “ara sıra” seçeneği yoğun olarak kullanıldığını göstermiştir.

Recepoğlu & Özdemir (2013) “Okul müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları ile Okulun Örgütsel Sağlığı Arasındaki İlişki” adlı araştırmalarında öğretim liderliği ve örgüt sağlığıyla ilgili değişkenler arası korelasyonun yüksek ve pozitif ilişkinin olduğu görülmüştür.

Deniz & Erdener (2016) “Okul Müdürlerinin Sergilediği Öğretimsel Denetim Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmalarında ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin “öğretimi ve öğretmeni geliştirme” ve “sınıf ziyaretleri ve geri bildirim sunma” alt boyutlarında okul türü açısından anlamlı farklılık olduğu ve bu farklılığın ortaokul öğretmenlerinin lehine olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok yönetici kademeleri ile ilköğretim kademelerinde yoğunlaştığı görülmekle birlikte ilimiz ve ilçemizde bu alanda yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışmayla hem ilimiz ve ilçemiz ile ilgili çalışma ile literatüre katkı yapılacak hem de okulöncesi kademesindeki bu boşluğun kapanmasına katkı sağlanacaktır. Araştırma bu yönüyle önemlidir ve orijinaldir. Araştırma bulgularından hareketle gerekli yorum ve açıklamalar yapılarak önerilerde bulunulacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesi” işlemlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarına ilişkin algıları ve bu algılarının farklı değişkenlere göre farklılık gösterip/göstermediği belirlenmeye çalışıldığından dolayı bu araştırma betimsel bir çalışmadır.

Araştırma betimsel tarama modelindedir. “Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan evren ile ilgili yargıya varmak için evrenin tamamı veya evrenden alınan bir grup, örnek/örneklem üzerinde yapılan taramadır (Karasar, 2012, s. 77-79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde resmi anaokullarında görev yapmakta olan okulöncesi öğretmenlerinden meydana gelmektedir. Araştırma evreninde 287 okul öncesi öğretmeni bulunmaktadır. Evreni temsil edecek öğretmenler arasından “rastgele örnekleme” yapılarak 135 öğretmen ile irtibat kurulmuştur. Anket sorularının tamamını cevaplandıran, isim ve okul belirtmeyen 113 öğretmenden elde edilen veriler toplanmıştır.

Araştırmaya katılım gösteren katılımcı öğretmenlere ilişkin kişisel bilgileri aşağıda Tablo 3.2.1’de verilmiştir.

Tablo 3.2.1. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	Kategori	<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	95	84,1
	Erkek	18	15,9
Yaş	21-30	16	14,2
	31-40	62	54,9
	41-50	27	23,9
	51-60	6	5,3
	61 ve üzeri	2	1,8
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	2	1,8
	Lisans	87	77,0
	Lisans Üstü	24	21,2
Kıdem	0--5 yıl	11	9,7
	6--10 yıl	15	13,3
	11--15 yıl	36	31,9
	16--20 yıl	33	29,2
	21--25 yıl	10	8,8
	26--30 yıl	5	4,4
	31 yıl ve üzeri	3	2,7
Öğrenci Sayısı	100'den Az	17	15,0
	101 ile 200 Arası	20	17,7
	201 ile 300 Arası	50	44,2
	301'den çok	26	23,0
Çalışılan Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo Ekonomik ve Sosyo Kültürel Düzeyi	Alt	18	15,9
	Orta	72	63,7
	Üst	23	20,4

Tablo 3.2.1'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin % 84,1'inin kadın; % 15,9'unun kadın olduğu görülmektedir. Buna göre çoğunun kadın olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 54,98'unun 31-40 yaş aralığında olduğu ve bunu % 23,9 ile 41-50 yaş aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı yaş aralığının ise % 1,8 ile 61 yaş ve üzerindekiilerin olduğu görülmektedir. Araştırmaya

katılan öğretmenlerin büyük kısmının % 77,0'sinin lisans mezunu olduğu ve % 21,2'sinin Lisansüstü düzey mezunu olduğu görülürken en az katılımcının % 1,8 oranıyla önlisans mezunu olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 31,9'unun 11-15 yıl aralığındakilerden olduğu, % 29,2 ile 16-20 yıl kıdemi olanların bunu izlediği görülürken en az katılımcı kıdem aralığının ise % 2,7 ile 31 yıl ve üzeri kıdemi olanların oluşturduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin % 44,2'sinin 201-300 öğrencili okullarda görev yapanlardan oluştuğu ve bunu % 23,0 ile 301 öğrenciden fazla okullarda çalışanların izlediği görülürken en az katılımcının ise % 15,0 ile 100'den az öğrencili okullarda çalışanlardan oluştuğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları okulun bulunduğu yerin Sosyo Ekonomik ve Sosyo Kültürel düzeyine bakıldığında % 63,7'sinin "orta" düzey yanıtını verdiği görülürken bunu % 20,4'ünün "üst" düzey yanıtını verdiği ve % 15,9'unun da "alt" düzey yanıtını verdikleri görülmüştür. Buradan katılımcıların büyük çoğunluğunun çalıştıkları okulun bulunduğu yerin sosyo ekonomik ve sosyo kültürel olarak orta düzeyde olduğu söylenebilir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde öğretmenlere ait genel bilgileri içeren a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Eğitim düzeyi, d) Kıdem, e) Okuldaki öğrenci sayısı, f) Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı olmak üzere 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına ilişkin algılarını tespit etmek amacıyla "Öğretimsel Liderlik Envanteri" kullanılmıştır.

Okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışının belirlemek amacıyla Tanrıoğen (2000) tarafından geliştirilen "Öğretimsel Liderlik Envanteri" kullanılmıştır. Ölçme aracı 53 soru ve altı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar şöyle sıralanmıştır.

- (1) "Öğretimi ve öğretmeni geliştirme" 19 madde (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11, 12,13,14,15,16,17,18,19)
- (2) "Öğretimsel iklim geliştirme" 14 madde (20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33)
- (3) "İletişim becerileri" 6 madde (34,35,37,38,39)
- (4) "Öğretimi denetleme" 5 madde (40,41,42,43,44)
- (5) "Amaç tanımlama" 5 madde (45,46,47,48,49)
- (6) "Öğrenci gelişimini izleme" 4 madde (50,51,52,53) ile ölçülmüştür.

Ölçek maddenin karşısına likert tipi beşli seçenek verilerek davranışın gösterilme sıklığı ölçülmeye çalışılmıştır. Bu seçenekler; “(1) Tamamen katılmıyorum, (2) Katılmama eğilimindeyim, (3) Fikrim yok, (4) Katılma eğilimindeyim, (5) Tamamen katılıyorum” şeklindedir.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik düzeyine bakıldığında Tanrıoğen (2000) tarafından yapılan araştırmada ölçeğin güvenirlik analizinin Cronbach Alpha katsayısı ,946 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktörleri tespit edildikten sonra, Ölçeğin tümü ve boyutları olan altı faktörle ilgili güvenirlik testi sonuçları yapılarak iç tutarlılığı bulguları aşağıda verilmiştir.

Tüm ölçeğin ve faktörlerin Alpha Cronbach katsayıları

Tüm Ölçek	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6
.9469	.8680	.9067	.7600	.7743	.7742	.7498

Tüm bu veriler ölçeğin geçerlik ve güvenirlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

3.4.Verilerin Analizi

2019-2020 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin Öğretimsel Liderlik Envanteri'ne verdikleri cevaplar SPSS 24 istatistik paket programına kodlanarak girilmiş ve gerekli analizler yapılmıştır.

Ölçeğin güvenirlik düzeyinin belirlenmesi için Cronbach's Alfa katsayısı hesaplanarak değerinin 0,983 olduğu görülmüştür. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirlik düzeyinin çok yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır

Öğretimsel Liderlik Envanteri Ölçeğindeki “4:5=0,80” hesaplamasıyla elde edilen sayı en alt seçenekten başlayarak;

1,00 – 1,80 Tamamen Katılmıyorum

1,81 – 2,60 Katılmama Eğilimindeyim

2,61 – 3,40 Fikrim Yok

3,41 – 4,20 Katılma Eğilimindeyim

4,21 – 5,00 Tamamen Katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

İstatistiksel yöntemlerden referans dağılımları, t-testleri kullanılmış ve sonuçlar tablolarda gösterilerek ve yorumlanmıştır. Yorumlamalarda grup aritmetik ortalamaları ve “p” değeri 0,05 olarak alınmıştır.

Verilerin normal dağılım testi “tek örneklem Kolmogorov Simirnov testi” ile yapılarak “Öğretimsel Liderlik Envanteri” verilerinin normal dağılım göstermediği görülmüştür ($K-S(z)=,223; p<0,05$). Bundan dolayı analizlerde non parametrik testler kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde anket ile elde edilen verilerin SPSS ile analizi sonucunda elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlanması yapılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin kişisel özellikleri ile alt problemlere ilişkin bulgu ve bulgularla ilgili yorumlar aşağıda ve ilerleyen sayfalarda yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine yanıt vermek amacıyla katılımcılardan toplanan veriler analiz edilmekte ve bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “1. Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak için veriler analiz edilmiş ve Tablo 4.1.1.1’de görülen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.1.1. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algıları*

Maddeler	n	\bar{X}	s	Katılım Düzeyi
12. "Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak seçimini ve kullanımını sağlama."	113	4,63	1,02	Tamamen Katılıyorum
34. "İyi bir dinleyici olmak."	113	4,58	1,05	Tamamen Katılıyorum
50. "Öğrenci performansındaki gelişmeleri izlemek."	113	4,55	1,06	Tamamen Katılıyorum
36. "Mesajların ilgili tüm bireylere ulaşmasını sağlamak."	113	4,54	1,13	Tamamen Katılıyorum
47. "Okul personelinin görev ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmak."	113	4,53	1,10	Tamamen Katılıyorum
6. "Öğretimin verimli olması için elde bulunan tüm kaynakları öğretmenlerin hizmetine sunmak."	113	4,52	1,07	Tamamen Katılıyorum
35. "Okul personeliyle açık ve net bir biçimde iletişim kurmak."	113	4,51	1,11	Tamamen Katılıyorum
53. "Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal etkinliklerde görev almalarına yardımcı olmak."	113	4,50	1,12	Tamamen Katılıyorum
3. "Öğretimi geliştirici etkinlikleri organize etmek."	113	4,50	1,13	Tamamen Katılıyorum
29. "Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki çatışmaları okulun verimliliğini artıracak yönde çözmek."	113	4,49	1,18	Tamamen Katılıyorum
27. "Eğitim-öğretim ile ilgili sorunların çözümünde öğretmenlerle birlikte hareket etmek."	113	4,48	1,12	Tamamen Katılıyorum
20. "Öğretmen ve öğrenciler arasında güvene dayalı ilişkiler geliştirilmesine yardım etmek."	113	4,47	1,14	Tamamen Katılıyorum
37. "Çalışanları doğrudan ilgilendiren bilgileri zamanında iletmek."	113	4,45	1,19	Tamamen Katılıyorum
13. "Ders araç-gereçlerini gerektiğinde kullanılabilir şekilde hazır bulunmasını sağlamak."	113	4,45	1,20	Tamamen Katılıyorum

46. “Okulun amaçlarını ve misyonunu öğretmenlerle tartışmak.”	113	4,44	1,15	Tamamen Katılıyorum
1. “Öğretmenleri mesleklerinde gelişme ve ilerleme doğrultusunda teşvik etme.”	113	4,44	1,11	Tamamen Katılıyorum
30. “Okul personelini, öğrencileri ve velileri okuldaki etkinliklere ilişkin görüş bildirmeye teşvik etmek.”	113	4,43	1,16	Tamamen Katılıyorum
2. “Eğitim bilimlerindeki gelişme ve değişimlerden öğretmenleri haberdar etme.”	113	4,43	1,15	Tamamen Katılıyorum
31. “Eğitim-öğretim programlarının gerçekleştirilebilmesi için en uygun ortamı hazırlamak.”	113	4,42	1,17	Tamamen Katılıyorum
5. “Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve uygulamalarını teşvik etmek.”	113	4,41	1,20	Tamamen Katılıyorum
28. “Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmenler arasında işbirliği sağlamak.”	113	4,41	1,18	Tamamen Katılıyorum
24. “Yetkilerini personel için tehdit unsuru olarak kullanmaktan kaçınmak.”	113	4,40	1,22	Tamamen Katılıyorum
40. “Değerlendirme çalışmalarını güvenilir ölçütlere dayandırmak.”	113	4,35	1,18	Tamamen Katılıyorum
14. “Okul kütüphanesini her türlü eğitsel kaynak bakımından zenginleştirmek.”	113	4,35	1,23	Tamamen Katılıyorum
49. “Eğitim ile ilgili yüksek beklentilerini öğretmen ve öğrencilere iletme.”	113	4,34	1,22	Tamamen Katılıyorum
38. “Öğretmenlerle sık sık yüz yüze iletişim kurmak.”	113	4,34	1,27	Tamamen Katılıyorum
22. “Eğitim sürecine ilişkin kararlara öğretmenlerin katılmalarını destekleme.”	113	4,34	1,27	Tamamen Katılıyorum
7. “Eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde tüm görevlilerin rol almasını sağlamak.”	113	4,33	1,25	Tamamen Katılıyorum
21. “Öğretmenler arasında ayırım yapmamak.”	113	4,33	1,29	Tamamen Katılıyorum

15. “Okul kütüphanesini öğrencilerin rahatça yararlanabilecekleri hale getirmek.”	113	4,33	1,23	Tamamen Katılıyorum
48. “İlköğretimin amaçlarını her fırsatta vurgulamak”	113	4,31	1,16	Tamamen Katılıyorum
45. “İlköğretimin amaçlarının anlaşılması ve doğru yorumlanmasına çalışmak.”	113	4,30	1,23	Tamamen Katılıyorum
52. “Öğrencilerin gelişimini değerlendirmek amacıyla öğretmenlerle düzenli ilişki kurmak.”	113	4,27	1,29	Tamamen Katılıyorum
42. “Yapılan denetimlerin ışığında başarının artırılması yolunda önlemler almak.”	113	4,27	1,25	Tamamen Katılıyorum
4. “Okulda eğitim-öğretim etkinliklerinin tartışılacağı toplantılar düzenlemek.”	113	4,27	1,36	Tamamen Katılıyorum
39. “Sadece formal (resmi) değil, informal (doğal) iletişim kanallarını da kullanmak.”	113	4,27	1,26	Tamamen Katılıyorum
19. “Öğretim etkinliklerinin planlanmasında öğretmen-öğrenci işbirliğini sağlamak.”	113	4,26	1,28	Tamamen Katılıyorum
17. “Hizmet-içi eğitim programlarına katılmaları için öğretmenleri güdülemek.”	113	4,24	1,33	Tamamen Katılıyorum
26. “Öğretmenlerin duygu, düşünce ve gereksinimlerine önem vermek.”	113	4,23	1,32	Tamamen Katılıyorum
11. “Öğretmenler arasında bilgi ve enformasyon alışverişi olmasını destekleme.”	113	4,21	1,33	Tamamen Katılıyorum
33. “Okul personelinin yaptığı “iş”ten doyum sağlamasına önem vermek.”	113	4,16	1,31	Katılma Eğilimindeyim
8. “Eğitim-öğretim planlarının hazırlanmasında öğretmenlere yardımcı olma.”	113	4,15	1,34	Katılma Eğilimindeyim
23. “Karar alma sürecinde öğretmenlerin özgür davranmalarına özen göstermek.”	113	4,14	1,35	Katılma Eğilimindeyim
43. “Öğretmenlere performanslarına ilişkin dönüt vermek.”	113	4,05	1,40	Katılma Eğilimindeyim
51. “Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirlemek.”	113	4,04	1,38	Katılma Eğilimindeyim

16. “Okul laboratuvarını malzeme bakımından yeterli ve kullanıma hazır bulundurmak.”	113	3,98	1,42	Katılma Eğilimindeyim
9. “Öğretmenler arasında kaynak kişi durumunda olmak.”	113	3,97	1,47	Katılma Eğilimindeyim
44. “Başarılı öğretmenleri yazılı ve sözlü olarak ödüllendirmek.”	113	3,96	1,47	Katılma Eğilimindeyim
41. “Öğretmenlerin öğretimsel gereksinimlerini belirlemek amacıyla sınıf içi gözlemler yapmak.”	113	3,88	1,43	Katılma Eğilimindeyim
25. “Öğretmenlerin özel sorunlarının çözümüne yardımcı olmak.”	113	3,83	1,37	Katılma Eğilimindeyim
32. “Ödül ve ceza sistemlerini sadece verimi ve morali yükseltmek amacıyla uygulamak.”	113	3,67	1,44	Katılma Eğilimindeyim
18. “Öğretmenleri birbirlerinin sınıflarında gözlemler yapma doğrultusunda teşvik etme.”	113	3,43	1,59	Katılma Eğilimindeyim
10. “Sınıflarda örnek dersler vermek.”	113	3,19	1,54	Fikrim Yok
Genel Toplam/Ortalama	113	4,27	,90	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.1.1’de de görüldüğü gibi gerçekleştirilen analiz ile anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin “Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak” önermesine ($\bar{X}=4,63$) ortalama ile “Tümüyle Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “Sınıflarda örnek dersler vermek.” önermelerine ise ($\bar{X}=3,19$) ortalama ile “Fikrim Yok” düzeyinde en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

“34. İyi bir dinleyici olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,58$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “50. Öğrenci performansındaki gelişmeleri izlemek.” önermesine ($\bar{X}=4,55$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “36. Mesajların ilgili tüm bireylere ulaşmasını sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,54$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “47. Okul personelinin görev ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,53$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “6. Öğretimin verimli olması için elde bulunan tüm kaynakları öğretmenlerin hizmetine sunmak.” önermesine ($\bar{X}=4,52$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “35. Okul personeliyle açık ve net bir biçimde

iletişim kurmak.” önermesine ($\bar{X} = 4,51$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “53. Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal etkinliklerde görev almalarına yardımcı olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,50$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “3. Öğretimi geliştirici etkinlikleri organize etmek. ” önermesine ($\bar{X}= 4,50$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “29. Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki çatışmaları okulun verimliliğini artıracak yönde çözmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,49$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “27. Eğitim-öğretim ile ilgili sorunların çözümünde öğretmenlerle birlikte hareket etmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,48$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “20. Öğretmen ve öğrenciler arasında güvene dayalı ilişkiler geliştirilmesine yardım etmek.” önermesine ($\bar{X}=4,47$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “37. Çalışanları doğrudan ilgilendiren bilgileri zamanında iletmek.” önermesine ($\bar{X}= 4,45$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “13. Ders araç-gereçlerini gerektiğinde kullanılabilir şekilde hazır bulunmasını sağlamak. ” önermesine ($\bar{X}=4,45$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “46. Okulun amaçlarını ve misyonunu öğretmenlerle tartışmak.” önermesine ($\bar{X}=4,44$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “1. Öğretmenleri mesleklerinde gelişme ve ilerleme doğrultusunda teşvik etme.” önermesine ($\bar{X}=4,44$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “30. Okul personelinin, öğrencileri ve velileri okuldaki etkinliklere ilişkin görüş bildirmeye teşvik etmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,43$) ortalamayla “ Tamamen Katılıyorum”, “2. Eğitim bilimlerindeki gelişme ve değişimlerden öğretmenleri haberdar etme. ” önermesine ($\bar{X}=4,43$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “31. Eğitim-öğretim programlarının gerçekleştirilebilmesi için en uygun ortamı hazırlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,42$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “5. Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve uygulamalarını teşvik etmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,41$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “28. Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmenler arasında işbirliği sağlamak. ” önermesine ($\bar{X}=4,41$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “24. Yetkilerini personel için tehdit unsuru olarak kullanmaktan kaçınmak. ” önermesine ($\bar{X}=4,40$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “40. Değerlendirme çalışmalarını güvenilir ölçütlere dayandırmak.” önermesine ($\bar{X}=4,35$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “14. Okul kütüphanesini her türlü eğitsel kaynak bakımından zenginleştirmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,35$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “49. Eğitim ile ilgili yüksek beklentilerini öğretmen ve öğrencilere iletmek. ” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “38. Öğretmenlerle sık sık yüz yüze iletişim kurmak. ” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “22. Eğitim sürecine ilişkin kararlara öğretmenlerin katılmalarını

destekleme. ” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “7. Eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde tüm görevlilerin rol almasını sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,33$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “21. Öğretmenler arasında ayırım yapmamak. ” önermesine ($\bar{X}=4,33$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “15. Okul kütüphanesini öğrencilerin rahatça yararlanabilecekleri hale getirmek.” önermesine ($\bar{X}=4,33$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “48. İlköğretimin amaçlarını her fırsatta vurgulamak. ” önermesine ($\bar{X}=4,31$) ortalamayla “ Tamamen Katılıyorum”, “45. İlköğretimin amaçlarının anlaşılması ve doğru yorumlanmasına çalışmak. ” önermesine ($\bar{X} =4,30$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “52. Öğrencilerin gelişimini değerlendirmek amacıyla öğretmenlerle düzenli ilişki kurmak. ” önermesine ($\bar{X}=4,27$) ortalamayla “ Tamamen Katılıyorum”, “42. Yapılan denetimlerin ışığında başarının artırılması yolunda önlemler almak.” önermesine ($\bar{X} =4,27$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “4. Okulda eğitim-öğretim etkinliklerinin tartışılacağı toplantılar düzenlemek.” önermesine ($\bar{X}=4,27$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “39. Sadece formal (resmi) değil, informal (doğal) iletişim kanallarını da kullanmak” önermesine ($\bar{X} =4,27$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “19. Öğretim etkinliklerinin planlanmasında öğretmen-öğrenci işbirliğini sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,26$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “17. Hizmet-içi eğitim programlarına katılmaları için öğretmenleri güdülemek. ” önermesine ($\bar{X}=4,24$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “26. Öğretmenlerin duygu, düşünce ve gereksinimlerine önem vermek. ” önermesine ($\bar{X}=4,23$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “11. Öğretmenler arasında bilgi ve enformasyon alışverişi olmasını destekleme. ” önermesine ($\bar{X} =4,21$) ortalamayla “Tamamen Katılıyorum”, “33. Okul personelinin yaptığı “iş”ten doyum sağlamasına önem vermek. ” önermesine ($\bar{X}=4,16$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “8. Eğitim-öğretim planlarının hazırlanmasında öğretmenlere yardımcı olma.” önermesine ($\bar{X} =4,15$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “23. Karar alma sürecinde öğretmenlerin özgür davranmalarına özen göstermek.” önermesine ($\bar{X} =4,14$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “43. Öğretmenlere performanslarına ilişkin dönüt vermek.” önermesine ($\bar{X}=4,05$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “51. Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirlemek. ” önermesine ($\bar{X}=4,04$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “16. Okul laboratuvarını malzeme bakımından yeterli ve kullanıma hazır bulundurmak. ” önermesine ($\bar{X}=3,98$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “9. Öğretmenler arasında kaynak kişi durumunda olmak. ” önermesine ($\bar{X} =3,97$) ortalamayla “Katılma

Eğilimindeyim”, “44. Başarılı öğretmenleri yazılı ve sözlü olarak ödüllendirmek.” önermesine ($\bar{X}=3,96$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “41. Öğretmenlerin öğretimsel gereksinimlerini belirlemek amacıyla sınıf içi gözlemler yapmak.” önermesine ($\bar{X}=3,88$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “25. Öğretmenlerin özel sorunlarının çözümüne yardımcı olmak. ” önermesine ($\bar{X}= 3,83$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “32. Ödül ve ceza sistemlerini sadece verimi ve morali yükseltmek amacıyla uygulamak.” önermesine ($\bar{X}=3,67$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim”, “18. Öğretmenleri birbirlerinin sınıflarında gözlemler yapma doğrultusunda teşvik etme.” önermesine ($\bar{X}=3,43$) ortalamayla “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde katılım gösterdikleri görülmüştür.

Ölçeğin genel ortalamasının ($\bar{X}=4,27$) değeriyle “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Buradan hareketle okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre öğretim liderliği beceri ve davranışlarını okul müdürlerinin tamamen gösterdikleri şeklinde yorumlanmıştır. Anasınıfı öğretmenlerine göre öğretim liderliği davranışlarını okul müdürlerinin tam anlamıyla gösterdikleri ve herhangi önemli bir eksikliklerinin olmadığı şeklinde yorumlanmıştır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “2. Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği alt boyutlarına ilişkin algıları nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme betimsel olarak yanıt bulmak için veriler analiz edilmiş ve Tablolarda görülen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.2.1. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi*

Önermeler	n	\bar{X}	s	Katılım Düzeyi
12. “Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak seçimini ve kullanımını sağlama.”	113	4,63	1,02	Tamamen Katılıyorum
6. “Öğretimin verimli olması için elde bulunan tüm kaynakları öğretmenlerin hizmetine sunmak.”	113	4,52	1,07	Tamamen Katılıyorum
3. “Öğretimi geliştirici etkinlikleri organize etmek.”	113	4,50	1,13	Tamamen Katılıyorum
13. “Ders araç-gereçlerini gerektiğinde kullanılabilir şekilde hazır bulunmasını sağlamak.”	113	4,45	1,20	Tamamen Katılıyorum
1. “Öğretmenleri mesleklerinde gelişme ve ilerleme doğrultusunda teşvik etme.”	113	4,44	1,11	Tamamen Katılıyorum
2. “Eğitim bilimlerindeki gelişme ve değişimlerden öğretmenleri haberdar etme.”	113	4,43	1,15	Tamamen Katılıyorum
5. “Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve uygulamalarını teşvik etmek.”	113	4,41	1,20	Tamamen Katılıyorum
14. “Okul kütüphanesini her türlü eğitsel kaynak bakımından zenginleştirmek.”	113	4,35	1,23	Tamamen Katılıyorum
7. “Eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde tüm görevlilerin rol almasını sağlamak.”	113	4,33	1,25	Tamamen Katılıyorum
15. “Okul kütüphanesini öğrencilerin rahatça yararlanabilecekleri hale getirmek.”	113	4,33	1,23	Tamamen Katılıyorum
4. “Okulda eğitim-öğretim etkinliklerinin tartışılacağı toplantılar düzenlemek.”	113	4,27	1,36	Tamamen Katılıyorum
19. “Öğretim etkinliklerinin planlanmasında öğretmen-öğrenci işbirliğini sağlamak.”	113	4,26	1,28	Tamamen Katılıyorum
17. “Hizmet-içi eğitim programlarına katılmaları için öğretmenleri güdülemek.”	113	4,24	1,33	Tamamen Katılıyorum
11. “Öğretmenler arasında bilgi ve enformasyon alışverişi olmasını destekleme.”	113	4,21	1,33	Tamamen Katılıyorum

8. "Eğitim-öğretim planlarının hazırlanmasında öğretmenlere yardımcı olma."	113	4,15	1,34	Katılma Eğilimindeyim
16. "Okul laboratuvarını malzeme bakımından yeterli ve kullanıma hazır bulundurmak."	113	3,98	1,42	Katılma Eğilimindeyim
9. "Öğretmenler arasında kaynak kişi durumunda olmak."	113	3,97	1,47	Katılma Eğilimindeyim
18. "Öğretmenleri birbirlerinin sınıflarında gözlemler yapma doğrultusunda teşvik etme."	113	3,43	1,59	Katılma Eğilimindeyim
10. "Sınıflarda örnek dersler vermek."	113	3,19	1,54	Fikrim Yok
Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutu	113	4,21	,92	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.2.1'de de görüldüğü gibi yapılan analiz neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği Öğretimi ve öğretmeni geliştirme alt boyutuna ilişkin "Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak" önermesine ($\bar{X}=4,63$) ortalama ile "Tümüyle Katılıyorum" düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, "Sınıflarda örnek dersler vermek." önermelerine ise ($\bar{X}=3,19$) ortalama ile "Fikrim Yok" düzeyinde en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

"Öğretimin verimli olması için elde bulunan tüm kaynakları öğretmenlerin hizmetine sunmak." önermesine ($\bar{X}=4,52$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", " Öğretimi geliştirici etkinlikleri organize etmek. " önermesine ($\bar{X}= 4,50$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", "Ders araç-gereçlerini gerektiğinde kullanılabilir şekilde hazır bulunmasını sağlamak." önermesine ($\bar{X}=4,45$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", "Öğretmenleri mesleklerinde gelişme ve ilerleme doğrultusunda teşvik etme. " önermesine ($\bar{X}= 4,44$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", " Eğitim bilimlerindeki gelişme ve değişmelerden öğretmenleri haberdar etme. " önermesine ($\bar{X}=4,43$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", "Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve uygulamalarını teşvik etmek." önermesine ($\bar{X}=4,41$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", " Okul kütüphanesini her türlü eğitsel kaynak bakımından zenginleştirmek. " önermesine ($\bar{X}=4,35$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", "Eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde tüm görevlilerin rol almasını sağlamak." önermesine ($\bar{X}= 4,33$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", " Okul kütüphanesini öğrencilerin rahatça yararlanabilecekleri hale getirmek." önermesine ($\bar{X}=4,33$) ortalama ile "Tamamen Katılıyorum", "Okulda

eğitim-öğretim etkinliklerinin tartışılacağı toplantılar düzenlemek.” önermesine ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretim etkinliklerinin planlanmasında öğretmen-öğrenci işbirliğini sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,26$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Hizmet-içi eğitim programlarına katılmaları için öğretmenleri güdülemek.” önermesine ($\bar{X}=4,24$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmenler arasında bilgi ve enformasyon alışverişi olmasını destekleme.” önermesine ($\bar{X}=4,21$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Eğitim-öğretim planlarının hazırlanmasında öğretmenlere yardımcı olma” önermesine ($\bar{X}=4,15$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Okul laboratuvarını malzeme bakımından yeterli ve kullanıma hazır bulundurmak.” önermesine ($\bar{X}=3,98$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Öğretmenler arasında kaynak kişi durumunda olmak.” önermesine ($\bar{X}=3,97$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Öğretmenleri birbirlerinin sınıflarında gözlemler yapma doğrultusunda teşvik etme.” önermesine ($\bar{X}=3,43$) değeriyle “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde katılım göstermişlerdir.

Öğretmenlerin aslında bir öğretimsel liderlik özelliği olmasına rağmen okul müdürleriyle ilgili olarak “örnek ders verme” maddesine “fikrim yok” olarak cevap vermeleri ilginçtir. Öğretmenlerin okul müdürlerini bir öğretimsel lider olarak görmelerine rağmen onlardan örnek ders alma şeklinde bir yardım talep etmemeleri, öğretmenlerin böyle bir desteğe ihtiyaç duymadıklarının bir göstergesi olabilir.

Öğretimi ve öğretmeni geliştirme boyutu genel ortalamasınının ($\bar{X}=4,21$) değeriyle “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkılarak okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları öğretimi ve öğretmeni geliştirme alt boyutunda tamamen gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.2.2. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi*

Önermeler	n	\bar{X}	s	Katılım Düzeyi
29. “Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki çatışmaları okulun verimliliğini artıracak yönde çözmek.”	113	4,49	1,18	Tamamen Katılıyorum
27. “Eğitim-öğretim ile ilgili sorunların çözümünde öğretmenlerle birlikte hareket etmek.”	113	4,48	1,12	Tamamen Katılıyorum
20. “Öğretmen ve öğrenciler arasında güvene dayalı ilişkiler geliştirilmesine yardım etmek.”	113	4,47	1,14	Tamamen Katılıyorum
30. “Okul personelini, öğrencileri ve velileri okuldaki etkinliklere ilişkin görüş bildirmeye	113	4,43	1,16	Tamamen Katılıyorum

teşvik etmek.”				
31. “Eğitim-öğretim programlarının gerçekleştirilebilmesi için en uygun ortamı hazırlamak.”	113	4,42	1,17	Tamamen Katılıyorum
28. “Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmenler arasında işbirliği sağlamak.”	113	4,41	1,18	Tamamen Katılıyorum
24. “Yetkilerini personel için tehdit unsuru olarak kullanmaktan kaçınmak.”	113	4,40	1,22	Tamamen Katılıyorum
22. “Eğitim sürecine ilişkin kararlara öğretmenlerin katılmalarını destekleme.”	113	4,34	1,27	Tamamen Katılıyorum
21. “Öğretmenler arasında ayırım yapmamak.”	113	4,33	1,29	Tamamen Katılıyorum
26. “Öğretmenlerin duygu, düşünce ve gereksinimlerine önem vermek.”	113	4,23	1,32	Tamamen Katılıyorum
33. “Okul personelinin yaptığı “iş”ten doyum sağlamasına önem vermek.”	113	4,16	1,31	Katılma Eğilimindeyim
23. “Karar alma sürecinde öğretmenlerin özgür davranmalarına özen göstermek.”	113	4,14	1,35	Katılma Eğilimindeyim
25. “Öğretmenlerin özel sorunlarının çözümüne yardımcı olmak.”	113	3,83	1,37	Katılma Eğilimindeyim
32. “Ödül ve ceza sistemlerini sadece verimi ve morali yükseltmek amacıyla uygulamak.”	113	3,67	1,44	Katılma Eğilimindeyim
Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutu	113	4,27	,98	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.2.2’de de görüldüğü üzere gerçekleştirilene analiz ile anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği Öğretimsel İklim Geliştirme alt boyutuna ilişkin “Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki çatışmaları okulun verimliliğini artıracak yönde çözmek.” önermesine ($\bar{X}=4,49$) ortalama ile “Tümüyle Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “Ödül ve ceza sistemlerini sadece verimi ve morali yükseltmek amacıyla uygulamak.” önermesine ise ($\bar{X}=3,67$) ortalama ile

“Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

“Eğitim-öğretim ile ilgili sorunların çözümünde öğretmenlerle birlikte hareket etmek.” önermesine ($\bar{X}=4,48$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmen ve öğrenciler arasında güvene dayalı ilişkiler geliştirilmesine yardım etmek.” önermesine ($\bar{X}=4,47$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Okul personelini, öğrencileri ve velileri okuldaki etkinliklere ilişkin görüş bildirmeye teşvik etmek.” önermesine ($\bar{X}=4,43$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Eğitim-öğretim programlarının gerçekleştirilebilmesi için en uygun ortamı hazırlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,42$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmenler arasında işbirliği sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,41$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Yetkilerini personel için tehdit unsuru olarak kullanmaktan kaçınmak.” önermesine ($\bar{X}=4,40$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Eğitim sürecine ilişkin kararlara öğretmenlerin katılmalarını destekleme.” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmenler arasında ayırım yapmamak.” önermesine ($\bar{X}=4,33$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmenlerin duygu, düşünce ve gereksinimlerine önem vermek.” önermesine ($\bar{X}=4,23$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Okul personelinin yaptığı “iş”ten doyum sağlamasına önem vermek.” önermesine ($\bar{X}=4,16$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Karar alma sürecinde öğretmenlerin özgür davranmalarına özen göstermek.” önermesine ($\bar{X}=4,14$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Öğretmenlerin özel sorunlarının çözümüne yardımcı olmak.” önermesine ($\bar{X}=3,83$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde katılım gösterdikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin iş doyumunu, karar alma süreçlerine dahil etme, özel sorunlarının çözümü ve ödül sistemini çalıştırma gibi öğretimsel liderlik becerilerini okul müdürlerinin kullanma düzeyine “Katılma Eğilimindeyim” şeklinde katılım gösterilmesinin nedeni bu konularda okul müdürlerinin yeterince dikkate almadığının düşünülmesi ya da okul müdürlerinin bu konularda davranış eksiklikleri olabilir.

Örgütsel iklim geliştirme alt boyutu genel ortalamasının ($\bar{X}=4,27$) değeriyle “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını örgütsel iklim geliştirme alt boyutunda tamamen gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.2.3. Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği İletişim Becerileri Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi

Önermeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
34. “İyi bir dinleyici olmak.”	113	4,58	1,05	Tamamen Katılıyorum
36. “Mesajların ilgili tüm bireylere ulaşmasını sağlamak.”	113	4,54	1,13	Tamamen Katılıyorum
35. “Okul personeliyle açık ve net bir biçimde iletişim kurmak.”	113	4,51	1,11	Tamamen Katılıyorum
37. “Çalışanları doğrudan ilgilendiren bilgileri zamanında iletmek.”	113	4,45	1,19	Tamamen Katılıyorum
38. “Öğretmenlerle sık sık yüz yüze iletişim kurmak.”	113	4,34	1,27	Tamamen Katılıyorum
39. “Sadece formal (resmi) değil, informal (doğal) iletişim kanallarını da kullanmak.”	113	4,27	1,26	Tamamen Katılıyorum
İletişim Becerileri Alt Boyutu	113	4,44	1,02	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.2.3’de de görüldüğü gibi gerçekleştirilen analiz ile anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği İletişim Becerileri alt boyutuna ilişkin “İyi bir dinleyici olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,58$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “Sadece formal (resmi) değil, informal (doğal) iletişim kanallarını da kullanmak.” önermesine ise ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde en düşük seviyede katılım göstermişlerdir. Bunun yanında;

“Mesajların ilgili tüm bireylere ulaşmasını sağlamak.” önermesine ($\bar{X}=4,54$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Okul personeliyle açık ve net bir biçimde iletişim kurmak.” önermesine ($\bar{X}=4,51$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Çalışanları doğrudan ilgilendiren bilgileri zamanında iletmek.” önermesine ($\bar{X}=4,45$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmenlerle sık sık yüz yüze iletişim kurmak.” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde katılım gösterdikleri görülmüştür.

İletişim becerileri alt boyutu genel ortalamasının ($\bar{X}=4,27$) değeriyle “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarının iletişim becerileri boyutunda üst düzey bir performans sergiledikleri anlamına gelebilir.

Tablo 4.1.2.4. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğretimi Denetleme Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi*

Önermeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
40. “Değerlendirme çalışmalarını güvenilir ölçütlere dayandırmak.”	113	4,35	1,18	Tamamen Katılıyorum
42. “Yapılan denetimlerin ışığında başarının artırılması yolunda önlemler almak.”	113	4,27	1,25	Tamamen Katılıyorum
43. “Öğretmenlere performanslarına ilişkin dönüt vermek.”	113	4,05	1,40	Katılma Eğilimindeyim
44. “Başarılı öğretmenleri yazılı ve sözlü olarak ödüllendirmek.”	113	3,96	1,47	Katılma Eğilimindeyim
41. “Öğretmenlerin öğretimsel gereksinimlerini belirlemek amacıyla sınıf içi gözlemler yapmak.”	113	3,88	1,43	Katılma Eğilimindeyim
Öğretimi Denetleme Alt Boyutu	113	4,10	1,09	Katılma Eğilimindeyim

Tablo 4.1.2.4’de de görüldüğü gibi gerçekleştirilen analiz neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği öğretimi denetleme alt boyutuna ilişkin “Değerlendirme çalışmalarını güvenilir ölçütlere dayandırmak.” önermesine ($\bar{X}=4,35$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “Öğretmenlerin öğretimsel gereksinimlerini belirlemek amacıyla sınıf içi gözlemler yapmak” önermesine ise ($\bar{X}=3,88$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

“Yapılan denetimlerin ışığında başarının artırılması yolunda önlemler almak.” önermesine ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Öğretmenlere performanslarına ilişkin dönüt vermek.” önermesine ($\bar{X}=4,05$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim”, “Başarılı öğretmenleri yazılı ve sözlü olarak ödüllendirmek.” önermesine ($\bar{X}=3,96$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde katılım gösterdikleri görülmüştür. Buna göre okul müdürlerinin denetimleri başarının artırılmasında önlem

alma için referans amacıyla kullandığı, ancak yeterince dönüt verme ve ödüllendirmede denetimlerin yeterince kullanılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğretimi denetleme alt boyutu genel ortalamasının ($\bar{X}=4,10$) değeriyle “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını öğretimi denetleme alanında katılıma eğilimi gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle okul müdürlerinin öğretimi denetleme kısmında orta düzeyde oldukları ve tam bir denetim yapmadıkları şeklinde yorumlanmıştır.

Tablo 4.1.2.5. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Amaç Tanımlama Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi*

Önermeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
50. “Öğrenci performansındaki gelişmeleri izlemek.”	113	4,55	1,06	Tamamen Katılıyorum
47. “Okul personelinin görev ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmak.”	113	4,53	1,10	Tamamen Katılıyorum
46. “Okulun amaçlarını ve misyonunu öğretmenlerle tartışmak.”	113	4,44	1,15	Tamamen Katılıyorum
49. “Eğitim ile ilgili yüksek beklentilerini öğretmen ve öğrencilere iletmek.”	113	4,34	1,22	Tamamen Katılıyorum
48. “İlköğretimin amaçlarını her fırsatta vurgulamak.”	113	4,31	1,16	Tamamen Katılıyorum
45. “İlköğretimin amaçlarının anlaşılması ve doğru yorumlanmasına çalışmak.”	113	4,30	1,23	Tamamen Katılıyorum
Amaç Tanımlama Alt Boyutu	113	4,384	,97	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.2.5’de de görüldüğü gibi gerçekleştirilen analiz ile anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği amaç tanımlama alt boyutuna ilişkin “Öğrenci performansındaki gelişmeleri izlemek.” önermesine ($\bar{X}=4,55$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “İlköğretimin amaçlarının anlaşılması ve doğru yorumlanmasına çalışmak.” önermesine ise ($\bar{X}=4,30$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” seviyesinde en alt düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

“Okul personelinin görev ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,53$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Okulun amaçlarını ve misyonunu öğretmenlerle tartışmak.” önermesine ($\bar{X}=4,44$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “Eğitim ile ilgili yüksek beklentilerini öğretmen ve öğrencilere iletmek.” önermesine ($\bar{X}=4,34$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum”, “İlköğretimin amaçlarını her fırsatta vurgulamak.” önermesine ($\bar{X}=4,31$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” seviyesinde katılım göstermişlerdir.

Amaç tanımlama alt boyutu genel ortalamasının ($\bar{X}=4,38$) değeriyle “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını amaç tanımlama alanında tam olarak görevlerini yerine getirdikleri ve davranışlarını tam olarak gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.2.6. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutuna İlişkin Algıları Analizi*

Önermeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
53. “Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal etkinliklerde görev almalarına yardımcı olmak.”	113	4,50	1,12	Tamamen Katılıyorum
52. “Öğrencilerin gelişimini değerlendirmek amacıyla öğretmenlerle düzenli ilişki kurmak”	113	4,27	1,29	Tamamen Katılıyorum
51. “Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirlemek.”	113	4,04	1,38	Katılma Eğilimindeyim
Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutu	113	4,34	,97	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.1.2.6’da da görüleceği üzere gerçekleştirilen analiz ile anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği öğrenci gelişimini izleme alt boyutuna ilişkin “Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal etkinliklerde görev almalarına yardımcı olmak.” önermesine ($\bar{X}=4,50$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, “Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirlemek.” önermesine ise ($\bar{X}=4,04$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim” seviyesinde en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunun dışında;

“Öğrencilerin gelişimini değerlendirmek” önermesine ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmüştür.

Öğretim liderliği göstergelerinden olan “Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirleme” ile ilgili okul müdürlerinin iş yoğunluğu, öğretmenin inisiyatifine bırakma, öğrenci sayısının fazlalığından ilgilenememe ya da okul öncesinde akademik beceri kazanımı beklentisinin sınırlı olmasından vb. dolayı yeterince ilgilenemedikleri şeklinde yorumlanmış olabilir.

Öğrenci gelişimini izleme alt boyutu genel ortalamasının ise ($\bar{X}=4,34$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlere göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını öğrenci gelişimini izleme alanında tam olarak görevlerini yerine getirdikleri ve davranışlarını tam olarak gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.1.2.7. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Alt Boyutlarına İlişkin Alguları Analizi*

Değişken	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutu	113	4,21	,92	Tamamen Katılıyorum
Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutu	113	4,27	,98	Tamamen Katılıyorum
İletişim Becerileri Alt Boyutu	113	4,44	1,02	Tamamen Katılıyorum
Öğretimi Denetleme Alt Boyutu	113	4,10	1,09	Katılma Eğilimindeyim
Amaç Tanımlama Alt Boyutu	113	4,38	,97	Tamamen Katılıyorum
Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutu	113	4,34	,97	Tamamen Katılıyorum
Genel Toplam	113	4,27	,90	Tamamen Katılıyorum

Tablo 4.2.2.7’de görüleceği üzere gerçekleştirilen analiz neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği alt boyutlarına bakıldığında “Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,21$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde, “Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde, “İletişim Becerileri” Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,44$) ortalama ile “Tamamen

Katılıyorum” düzeyinde, “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,21$) ortalama ile “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde, “Amaç Tanımlama Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,38$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde ve “Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının ($\bar{X}=4,34$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Genel ortalamaya bakıldığında ise ($\bar{X}=4,27$) ortalama ile “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu verilerde hareketle Anaokullarında çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları göstermelerine ilişkin alt boyutlardan katılımlarının “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu” hariç “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde ve en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarını denetleme boyutu hariç tam anlamıyla gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu”na ilişkin katılım düzeyinin ise “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde olduğu ve diğer alt boyut ve genel algıya göre daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Okul yöneticilerinin öğretimi denetleme boyutunda daha çok rehberlik, danışmanlık şeklinde süreç izledikleri ve denetlemeyi çok tercih etmedikleri şeklinde yorumlanmıştır.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “3. Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Eğitim düzeyi, d) Kıdem, e) Okulundaki öğrenci sayısı f) Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak için veriler analiz edilmiş ve Tablolarda görülen bulgulara ulaşılmıştır. 3. Bölümde verilerin analizi kısmında da belirtildiği üzere normallik analizi Kolmogorow Simirnov testi ile yapılarak ($K-S(z)=,223$; $p<0,05$) normal dağılım göstermediği tespit edilmiş ve bundan dolayı analizlerde non parametrik testler kullanılmıştır. P değeri 0,05 olarak alınmış yorumlamalar buna göre yapılmıştır.

Tablo 4.1.3.1. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra	Sıra	U	Z	p
			Toplamı	Ortalaması			
Cinsiyet	Kadın	95	5834,00	61,41	436,00	-3,292	,001
	Erkek	18	607,00	33,72			

* $p < 0,05$

Tablo 4.1.3.1’de görüldüğü gibi Mann-Whitney U analizi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($U=436,00$; $p < 0,05$). Bir başka ifadeyle öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Grupların sıra ortalamaları değerlendirildiğinde kadınların ortalama puanlarının erkeklere göre çok yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını göstermelerine ilişkin erkeklere göre bayan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik gösterdiklerine daha çok katılım sağladıkları söylenebilir.

Tablo 4.1.3.2. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Yaşa Göre Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Yaş	21-30 Yaş	16	56,63	5,684	,224	Yok
	31-40 Yaş	62	61,91			
	41-50 Yaş	27	50,57			
	51-60 Yaş	6	49,33			
	51 Yaş ve Üzeri	2	17,50			

* $p > 0,05$ 1. 21-30 yaş 2. 31-40 yaş 3. 41-50 yaş 4. 51-60 Yaş 5. 51 yaş ve üzeri

Tablo 4.1.3.2’de görüldüğü üzere Kruskal-Wallis H testi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile yaş arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2=5,684$; $p > 0,05$). Buradan hareketle anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları öğretmenlerin yaşları ne olursa olsun benzer nitelikte olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.3.3. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Eğitim Düzeyine Göre Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Eğitim Düzeyi	Önlisans	2	82,25	3,848	,146	Yok
	Lisans	87	53,90			
	Lisansüstü	24	66,15			
* $p>0,05$ 1. Önlisans 2. Lisans 3. Lisansüstü						

Tablo 4.1.3.3'te de görüldüğü gibi Kruskal-Wallis H analizi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile eğitim düzeyi arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($X^2=3,848$; $p>0,05$). Dolayısıyla öğretmenlerin eğitim düzeyinin anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları üzerinde farklılık yaratmadığı, anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algularının benzer nitelikte olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.3.4. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algularının Kıdeme Göre Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Kıdem	0--5 yıl	11	52,50	8,276	,219	Yok
	6--10 yıl	15	66,37			
	11--15 yıl	36	66,07			
	16--20 yıl	33	48,97			
	21--25 yıl	10	54,25			
	26--30 yıl	5	45,30			
	31 yıl ve üzeri	3	34,83			
* $p>0,05$ 1. 0-5 yıl 2. 6-10 yıl 3. 11-15 yıl 4. 16-20 yıl 5. 21-25 yıl 6. 26-30 yıl 7. 31 yıl ve üzeri						

Tablo 4.1.3.4'te de görüldüğü şekilde Kruskal-Wallis H analizi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile kıdem arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($X^2=8,276$; $p>0,05$). Bu verilerden hareketle anaokulu öğretmenlerinin kıdemleri ne olursa olsun okul müdürlerinin öğretim

liderliği davranışlarına ilişkin algılarının benzer nitelikte olduğu ve herhangi bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 4.1.3.5. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Okulundaki Öğrenci Sayısına Göre Analizi*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	X^2	<i>p</i>	Fark
Öğrenci Sayısı	100'den az	17	47,00	4,061	,255	Yok
	101-200 arası	20	60,93			
	201-300 arası	50	62,11			
	301'den fazla	26	50,69			
* <i>p</i> >0,05	1. 100'den az	2. 101-200 arası	3. 201-300 arası	4. 301'den fazla		

Tablo 4.1.3.5'te de görüldüğü gibi Kruskal-Wallis H analizi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile okullarındaki öğrenci sayısı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2=4,061$; *p*>0,05). Bundan hareketle öğretmenlerin okullarındaki öğrenci sayısının anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları üzerinde farklılık yaratmadığı, anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının benzer özellikte olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.3.6. *Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algılarının Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Yapısına Göre Analizi*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	X^2	<i>p</i>	Fark
Sosyo	Alt	18	50,03	12,328	,002	Var (1-3)
Ekonomik	Orta	72	64,72			
Düzye	Üst	23	38,30			
* <i>p</i> <0,05	1. Alt	2. Orta	3. Üst			

Tablo 4.1.3.6'da da görüldüğü gibi Kruskal-Wallis H analizi neticesinde anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile okulların buldukları yerin Sosyo Ekonomik düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=12,328$; *p*<0,05). Bu farklılığın ile ilgili gruplar Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılmış ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Sosyo Ekonomik düzeyi alt düzeyde olanlar ile orta düzeyde olanlar arasındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının benzer özellikte olduğu görülmüştür ($U=486,50$; $p>0,05$).

Sosyo Ekonomik düzeyi alt düzeyde olanlar ile üst düzeyde olanlar arasındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının benzer nitelikte olduğu görülmüştür ($U=171,00$; $p>0,05$).

Sosyo Ekonomik düzeyi orta düzeyde olanlar ile üst düzeyde olanlar arasındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının farklı olduğu görülmüştür ($U=434,00$; $p<0,05$).

Grupların sıra ortalaması dikkate alındığında, öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin en yüksek düzeyin sosyo ekonomik olarak orta düzeyde olanların sahip olduğu, bunu alt düzeydekiler izlerken en az katılım düzeyinin ise üst düzey kesimde çalışmakta olanlara ait olduğu görülmektedir. Buradaki verilerden hareketle okulun bulunduğu yerin sosyo ekonomik durumu dikkate alındığında öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını okul müdürlerinin alt ve üst düzey yerlerde yeteri kadar gösteremez iken daha çok orta düzeydekilerin yoğun oldukları yerlerde gösterdikleri görülmüştür. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarını okulların buldukları yerin sosyo ekonomik düzeye göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ve alt boyutlarına ilişkin algı düzeyleri ile bu algılarının bazı değişkenlere göre farklılık gösterip/göstermediğinin incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 84,1'inin kadın; % 15,9'unun kadın olduğu, öğretmenlerin % 54,98'unun 31-40 yaş aralığında olduğu ve bunu % 23,9 ile 41-50 yaş aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı yaş aralığının ise % 1,8 ile 61 yaş ve üzerindeki olanların olduğu, büyük kısmının % 77,0'sinin lisans mezunu olduğu ve % 21,2'sinin Lisansüstü düzey mezunu olduğu görülürken en az katılımcının % 1,8 oranıyla önlisans mezunu olduğu, % 31,9'unun 11-15 yıl aralığında olduğu ve bunu % 29,2 ile 16-20 yıl aralığında kıdemi olanların izlediği görülürken en az katılımcı kıdem aralığının ise % 2,7 ile 31 yıl ve üzeri kıdemi olanların oluşturduğu, % 44,2'sinin 201-300 öğrencili okullarda görev yapanlardan oluştuğu ve bunu % 23,0 ile 301 öğrenciden fazla okullarda çalışanların izlediği görülürken en az katılımcının ise % 15,0 ile 100'den az öğrencili okullarda çalışanlardan oluştuğu, % 63,7'sinin "orta" düzey yanıtını verdiği görülürken bunu % 20,4'ünün "üst" düzey yanıtını verdiği ve % 15,9'unun da "alt" düzey yanıtını verdikleri görülmüştür.

Araştırmada anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin "Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak" önermesine "Tümüyle Katılıyorum" düzeyinde en yüksek derecede katılım gösterirken, "Sınıflarda örnek dersler vermek." önermelerine ise "Fikrim Yok" düzeyinde en düşük düzeyde katılım gösterdikleri görülmüştür. Genel ortalamanın "Tamamen Katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmüştür. Buradan hareketle okulöncesi öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını genel olarak tamamen katılıyorum düzeyinde gösterdikleri görülürken sınıflarda örnek dersler verme davranışının gerek duyulmaması, talep edilmemesi, öğretmen yeterliğinin yüksek olması vb. nedenlerden dolayı pek olmadığı görülmüştür. Ulaşılan bu bulgu Aksoy ve Işık (2008) ve Serin ve Buluç (2012) çalışmasında elde ettikleri okul yöneticilerinin öğretim liderliği rollerini yüksek düzeyde gösterdikleri bulgusuyla

örtüşmektedir. Elde edilen bu bulgular okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını yüksek oranda gösterdikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği alt boyutlarına bakıldığında “Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde, “Öğretimsel İklim Geliştirme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde, “İletişim Becerileri” Alt Boyutu’na ilişkin katılımlarının “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde, “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde, “Amaç Tanımlama Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde ve “Öğrenci Gelişimini İzleme Alt Boyutu”na ilişkin katılımlarının “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Genel ortalama bakıldığında ise “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu verilerde hareketle Anaokullarında çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları göstermelerine ilişkin alt boyutlardan katılımlarının “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu” hariç “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde ve en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarını denetleme boyutu hariç tam anlamıyla gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. “Öğretimi Denetleme Alt Boyutu”na ilişkin katılım düzeyinin ise “Katılma Eğilimindeyim” düzeyinde olduğu ve diğer alt boyut ve genel algıya göre daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Okul yöneticilerinin öğretimi denetleme boyutunda daha çok rehberlik, danışmanlık şeklinde süreç izledikleri ve denetlemeyi çok tercih etmedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Ulaşılan bu bulgu Tathoğlu ve Okyay (2012) çalışmasında elde ettikleri öğretim liderliği kapsamında okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını “Çoğu zaman” gösterdikleri ancak değerlendirme-denetim boyutunda ise “ara sıra” gösterdikleri bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile yaş, eğitim düzeyi, kıdem ve öğrenci sayısı değişkeni arasında anlamlı düzeyde hiçbir fark bulunamaz iken cinsiyet ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısına göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunduğu, sıra ortalamalarına bakıldığında kadınların ortalamasının erkeklere göre çok yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını göstermelerine ilişkin erkeklere göre bayan öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik gösterdiklerine daha çok katılım sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anaokulu öğretmenlerinin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algıları ile okulların buldukları yerin Sosyo Ekonomik düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek ve karşılaştırmalar için Mann-Whitney U testi yapılarak Sosyo Ekonomik düzeyi alt düzeyde olanlar ile orta düzeyde olanlar arasında ve Sosyo Ekonomik düzeyi alt düzeyde olanlar ile üst düzeyde olanlar arasındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının aynı-benzer olduğu görülürken Sosyo Ekonomik düzeyi orta düzeyde olanlar ile üst düzeyde olanlar arasındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin algılarının farklı olduğu görülmüştür.

Grupların sıra ortalaması dikkate alındığında, öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarına ilişkin en yüksek düzeyin sosyo ekonomik olarak orta düzeyde olanların sahip olduğu, bunu alt düzeydekiler izlerken en az katılım düzeyinin ise üst düzey kesimde çalışmakta olanlara ait olduğu görülmektedir. Buradaki verilerden hareketle okulun bulunduğu yerin sosyo ekonomik durumu dikkate alındığında öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışlarını okul müdürlerinin alt ve üst düzey yerlerde yeteri kadar gösteremez iken daha çok orta düzeydekilerin yoğun oldukları yerlerde gösterdikleri görülmüştür. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarını okulların buldukları yerin sosyo ekonomik düzeye göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler

- Okul yöneticileri öğretimsel liderlik davranışlarını göstermeleri doğrultusunda teşvik edilmeli ve özendirilmelidir.
- Öğretimsel liderlik davranışlarına ilişkin öğretimsel denetleme alt boyutunun okul yöneticileri açısından geliştirilmesine yönelik faaliyetler yapılmalıdır.
- 2014 yılında değişen MEB teşkilat yapısı ile okul müdürlerine verilen öğretmen ve ders denetimiyle ilgili okul müdürlerinin yeterliğini artırma çalışmaları yapılmalıdır.
- Okul müdürlerinin örnek dersler vermesi için fırsat verilmelidir.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

- Denizli ili Merkezefendi ilçesinde gerçekleştirilen bu araştırma değişik il, ilçe, okul vb. yerlerde de yapılarak ulaşılan bulgular değerlendirilebilir.
- Öğretmenlerin okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını göstermelerine ilişkin algı ve tutumları belli bir süre geçtikten sonra anket uygulaması tekrar yapılarak herhangi bir değişimin olup olmadığı incelenebilir.
- Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını gösterme düzeyleriyle ilgili eğitimin diğer paydaşlarının (veli, öğrenci ve üst amirler ya da diğer astlar) algıları araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgün, N. (2001). *İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderliği*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Aksoy, E. (2006). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretimsel liderlik rolleri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Aksoy, E., Işık, H. (2008). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini, *Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı: 19
- Arın, A. (2006). *Lise yöneticilerinin öğretim liderliği davranışları ile kullandıkları karar verme stratejileri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Aytaç, K. (1984). Eğitim Politikası üzerine Konuşmalar, Ank.Üni.yay. Ankara
- Başaran, İ.E. (1993). *Türkiye eğitim sistemi*. Ankara: Gül Yayınevi
- Bursalıoğlu, Z.(2004). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Çelik, V. (2003); *Eğitimsel liderlik*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Deniz, Ü. ve Erdener, M. A. (2016). Okul müdürlerinin sergilediği öğretimsel denetim davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri. Tüfekçi, Ö. K. (Ed.). Sosyal bilimlerde stratejik araştırmalar içinde (ss. 69-81). Saarbrücken: Lambert Academic Publishing
- Ertürk, S. (1997). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Meteksan A. Ş.
- Gümüşeli, A. (2001). Çağdaş okul müdürlerinin liderlik alanları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 28, 531–548.
- Gümüşeli, A. İ. (1996). İstanbul'daki ilköğretim okulu müdürlerinin öğretim liderliği davranışları. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Doçentlik Tezi, İstanbul .
- Hallinger, P and Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary Schooll Journal*, 86 (2), 217–247
- İnandı, Y. ve Özkan, M. (2006). Resmi ilköğretim ve liselerde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre müdürler ne derece öğretim liderliği davranışları göstermektedir?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 123–149.

- İrban, H. (2004). *Jandarma okullar komutanlığı öğretim başkanlığı personelinin işdoymu ve örgütsel bağlılıkları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2012) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özdemir, S. ve Sezgin, F. (2002). Etkili okullar ve öğretim liderliği. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 267–282.
- Recepoğlu, E., Özdemir, S. (2013). Okul müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları ile Okulun Örgütsel Sağlığı Arasındaki İlişki, Kuram ve Uygulama da Eğitim Yönetimi, Cilt:19, Sayı: 4
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları Ve Akademik Güdülenme Düzeyleri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık Cilt:VI, Sayı:II, 38-54(<http://efdergi.yyu.edu.tr> adresinden 20.11.2019 tarihinde indirilmiştir.)
- Saygınar, M. S. (2007, Temmuz). *Hava sınıf okulları ve teknik eğitim merkezi komutanlığında görev yapan okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları. Havacılık Ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 3 (2), 67-78.
- Serin, M. K., Buluç, B. (2012). İlköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(3), 435-459.
- Şişman, M. (1997). *Geleceğin liderlerinin yetiştirilmesi ve eğitimde liderlik*. 21. Yüzyılda Liderlik Sempozyumu. İstanbul: D.H.O. Komutanlığı Basımevi
- Şişman, M. (2004). *Öğretim liderliği*. (2. Baskı) Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Şişman, M. (2016). Öğretim Liderliği Davranışları Ölçeği: Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 22, Sayı 3, ss: 375-400
- Tatlıoğlu, K., Okyay, E. O. (2012). Özel Eğitim Okul Müdürlerinin Ve Öğretmenlerin Öğretim Liderliği Rollerini (Gaziantep Örneği), *Turkish Studies*-Volume 7/2 Spring 2012, P.1045-1061 , Ankara/Turkey
- Tanrıoğlu, A. (1988). Okul müdürlerinin etkililiği ile öğretmen morali arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıoğlu, A. (2000). Temel eğitim Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinden Bekledikleri Öğretimsel Liderlik Davranışları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Issue 7, 67 - 73

Taş, A. (2000). *İlköğretim okulu yöneticilerini öğretim liderliği rollerini gerçekleştirme düzeyleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TDK (Türk Dil Kurumu) (1988), Türkçe Sözlük, Ankara

Ünal, A., Çelik, M. (2013). Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Davranışı İle Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarının Analizi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6/2,239-258

Yılmaz, M. (2007). *Eğitimde orta kademe yöneticilerinin öğretim liderliğini yerine getirme dereceleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul

Yüce, S. (2010). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara

EKLER

Değerli Öğretmen arkadaşlarım,

Veri toplama aracı, iki bölümden oluşmaktadır; Birinci bölümde, Kişisel Bilgiler; ikinci bölümde, anaokulu müdürlerinin sergiledikleri öğretim liderliği davranışını belirlemek amacıyla “Öğretim Liderliği Davranışları Anketi” yer almaktadır.

Araçta yer alan her bir maddeyi okuduktan sonra, sizin için uygun olan seçeneği, ilgili yerlere çarpı işareti (X) koyarak belirtiniz. Lütfen hiç bir maddeyi atlamayınız. Vereceğiniz cevaplar, sadece araştırma kapsamında bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kesinlikle gizli tutulacaktır. Verilerin çözümlenmesi toplu halde yapılacağı için, ankette isim belirtmenize gerek yoktur. Cevaplarınızı içtenlikle belirtmeniz, araştırmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Sevgi BALIN
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. Kişisel Bilgiler

- A) Cinsiyet : Kadın () Erkek ()
- B) Yaş : 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 ()
61 ve üzeri ()
- C) Eğitim Düzeyi : Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()
- D) Kıdem (Yıl) : 0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl ()
16-20 yıl () 21-25 yıl () 26-30 yıl ()
31 yıl ve üzeri ()
- E) Okulundaki Öğrenci Sayısı : 100'den az () 101-200 ()
201-300 () 301'den fazla
- F) Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı: Alt () Orta () Üst ()

II. OKUL MÜDÜRLERİNİN ÖĞRETİM LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARI ANKETİ

Açıklama: Aşağıda, okul yöneticilerinin görev alanları içinde düşünülen bazı davranışlar sıralanmıştır. Her davranışın karşısında da beşli bir seçenek verilmiştir. Sizden istenen her bir davranışı dikkatli okuyarak kendi okulunuzdaki okul müdürünün bu davranışı ne ölçüde gösterdiğini bugüne kadarki gözlemlerinize göre cevaplamanızdır. Lütfen her maddeyi dikkatlice okuyunuz ve uygun gördüğünüz seçeneğin kutucuğunu işaretleyiniz.

Öğretimsel Liderlik Envanteri

Alt Boyutlar		Tamamen Katılmıyorum (1)	Katılmama Eğilimindeyim (2)	Fikrim Yok (3)	Katılma Eğilimindeyim (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
Öğretimi ve Öğretmeni Geliştirme	1. “Öğretmenleri mesleklerinde gelişme ve ilerleme doğrultusunda teşvik etme.”	1	2	3	4	5
	2. “Eğitim bilimlerindeki gelişme ve değişimlerden öğretmenleri haberdar etme.”	1	2	3	4	5
	3. “Öğretimi geliştirici etkinlikleri organize etmek.”	1	2	3	4	5
	4. “Okulda eğitim-öğretim etkinliklerinin tartışılacağı toplantılar düzenlemek.”	1	2	3	4	5
	5. “Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerini öğrenmelerini ve uygulamalarını teşvik etmek.”	1	2	3	4	5
	6. “Öğretimin verimli olması için elde bulunan tüm kaynakları öğretmenlerin hizmetine sunmak.”	1	2	3	4	5
	7. “Eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde tüm görevlilerin rol almasını sağlamak.”	1	2	3	4	5
	8. “Eğitim-öğretim planlarının hazırlanmasında	1	2	3	4	5

	öğretmenlere yardımcı olma”					
	9. “Öğretmenler arasında kaynak kişi durumunda olmak.”	1	2	3	4	5
	10. “Sınıflarda örnek dersler vermek.”	1	2	3	4	5
	11. “Öğretmenler arasında bilgi ve enformasyon alışverişi olmasını destekleme.”	1	2	3	4	5
	12. “Ders araç-gereçlerinin amaca uygun olarak seçimini ve kullanımını sağlama.”	1	2	3	4	5
	13. “Ders araç-gereçlerini gerektiğinde kullanılabilir şekilde hazır bulunmasını sağlamak.”	1	2	3	4	5
	14. “Okul kütüphanesini her türlü eğitsel kaynak bakımından zenginleştirmek.”	1	2	3	4	5
	15. “Okul kütüphanesini öğrencilerin rahatça yararlanabilecekleri hale getirmek.”	1	2	3	4	5
	16. “Okul laboratuvarını malzeme bakımından yeterli ve kullanıma hazır bulundurmak.”	1	2	3	4	5
	17. “Hizmet-içi eğitim programlarına katılmaları için öğretmenleri güdülemek.”	1	2	3	4	5
	18. “Öğretmenleri birbirlerinin sınıflarında gözlemler yapma doğrultusunda teşvik etme.”	1	2	3	4	5
	19. “Öğretim etkinliklerinin planlanmasında öğretmen-öğrenci işbirliğini sağlamak.”	1	2	3	4	5
Öğretimsel İklim Geliştirme	1. “Öğretmen ve öğrenciler arasında güvene dayalı ilişkiler geliştirilmesine yardım etmek.”	1	2	3	4	5
	2. “Öğretmenler arasında ayırım yapmamak.”	1	2	3	4	5
	3. “Eğitim sürecine ilişkin kararlara öğretmenlerin katılmalarını destekleme.”	1	2	3	4	5
	4. “Karar alma sürecinde öğretmenlerin özgür davranmalarına özen göstermek.”	1	2	3	4	5
	5. “Yetkilerini personel için tehdit unsuru olarak kullanmaktan kaçınmak.”	1	2	3	4	5
	6. “Öğretmenlerin özel sorunlarının çözümüne yardımcı olmak.”	1	2	3	4	5
	7. “Öğretmenlerin duygu, düşünce ve gereksinimlerine önem	1	2	3	4	5

	vermek.”					
	8. “Eğitim-öğretim ile ilgili sorunların çözümünde öğretmenlerle birlikte hareket etmek.”	1	2	3	4	5
	9. “Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmenler arasında işbirliği sağlamak.”	1	2	3	4	5
	10. “Öğretmen-öğrenci-veli arasındaki çatışmaları okulun verimliliğini artıracak yönde çözmek.”	1	2	3	4	5
	11. “Okul personelini, öğrencileri ve velileri okuldaki etkinliklere ilişkin görüş bildirmeye teşvik etmek.”	1	2	3	4	5
	12. “Eğitim-öğretim programlarının gerçekleştirilebilmesi için en uygun ortamı hazırlamak.”	1	2	3	4	5
	13. “Ödül ve ceza sistemlerini sadece verimi ve morali yükseltmek amacıyla uygulamak.”	1	2	3	4	5
	14. “Okul personelinin yaptığı “iş”ten doyum sağlamasına önem vermek.”	1	2	3	4	5
İletişim Becerileri	1. “İyi bir dinleyici olmak.”	1	2	3	4	5
	2. “Okul personeliyle açık ve net bir biçimde iletişim kurmak.”	1	2	3	4	5
	3. “Mesajların ilgili tüm bireylere ulaşmasını sağlamak.”	1	2	3	4	5
	4. “Çalışanları doğrudan ilgilendiren bilgileri zamanında iletme.”	1	2	3	4	5
	5. “Öğretmenlerle sık sık yüz yüze iletişim kurmak.”	1	2	3	4	5
	6. “Sadece formal (resmi) değil, informal (doğal) iletişim kanallarını da kullanmak.”	1	2	3	4	5
Öğretimi Denetleme	1. “Değerlendirme çalışmalarını güvenilir ölçütlere dayandırmak.”	1	2	3	4	5
	2. “Öğretmenlerin öğretimsel gereksinimlerini belirlemek amacıyla sınıf içi gözlemler yapmak.”	1	2	3	4	5
	3. “Yapılan denetimlerin ışığında başarının artırılması yolunda önlemler almak.”	1	2	3	4	5
	4. “Öğretmenlere performanslarına ilişkin dönüt vermek.”	1	2	3	4	5
	5. “Başarılı öğretmenleri yazılı ve sözlü olarak ödüllendirmek.”	1	2	3	4	5

Amaç Tanımlama	1. "İlköğretimin amaçlarının anlaşılması ve doğru yorumlanmasına çalışmak."	1	2	3	4	5
	2. "Okulun amaçlarını ve misyonunu öğretmenlerle tartışmak."	1	2	3	4	5
	3. "Okul personelinin görev ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmak."	1	2	3	4	5
	4. "İlköğretimin amaçlarını her fırsatta vurgulamak."	1	2	3	4	5
	5. "Eğitim ile ilgili yüksek beklentilerini öğretmen ve öğrencilere iletmek."	1	2	3	4	5
Öğrenci Gelişimini İzlemek	1. "Öğrenci performansındaki gelişmeleri izlemek."	1	2	3	4	5
	2. "Öğrenci performansına ilişkin özel beklentiler belirlemek."	1	2	3	4	5
	3. "Öğrencilerin gelişimini değerlendirmek amacıyla öğretmenlerle düzenli ilişki kurmak."	1	2	3	4	5
	4. "Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal etkinliklerde görev almalarına yardımcı olmak."	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Sevgi
Soyadı	BALIN
Doğum Yeri ve Tarihi	DENİZLİ 19.09.1975
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve Telefonu	Gerzele Mahallesi 523 Sokak No:3 Kayakent Sitesi A Blok Kat:3 Daire:6 MERKEZEFENDİ / DENİZLİ
Eğitim	
İlkokul	Eskihisar İlkokulu
Ortaokul	Denizli V.V. Ertür Kız Meslek Lisesi
Lise	Denizli V.V. Ertür Kız Meslek Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Anadolu Üniversitesi Okulöncesi Öğretmenliği
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	İngilizce
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2006-2007	Iğdır Merkez Zübeyde Hanım Anaokulu / Öğretmen
2007-2010	Denizli Eskihisar İlköğretim Okulu / Öğretmen
2010-2012	Denizli Yeşilköy İbrahim Cengiz İlköğretim Okulu / Öğretmen
2012-2017	Denizli Osman Özgür İlkokulu / Öğretmen
2017-2018	Denizli Rukiye Urhan Anaokulu / Müdür Yardımcısı
2018-Halen Görevde	Denizli Bereketli Anaokulu / Müdür Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029/44-E.4417792
Konu : Anket Uygulama İzni

28/02/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 19/02/2020 tarih ve 3463 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi Sevgi BALIN, danışmanı Prof Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN sorumluluğunda 'Anaokulu Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışlarına İlişkin Algıları (Denizli İli Merkezefendi İlçe Örneği)' başlıklı proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ilçesinde yer alan ilköğretim ve anaokullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2019/2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları, **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
28/02/2020
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları